

Statnett SF, ref. 21/00556

Vår ref: ASi/KHL, org.nr: 882 818 632

01.09.21

Høringsinnspill til Statnetts høring om revidert nettavtale

Innledning

Det vises til Statnetts høringsnotat med utkast til ny nettavtale av 31.05.21. Energi Norge takker for anledningen til å gi høringsinnspill. Vi vil innledningsvis nevne at avtaleutkastet på høring ikke er utarbeidet i samarbeid med Energi Norge slik det står i teksten. Dette er misvisende.

Statnett gir i høringsnotatet uttrykk for at eksisterende nettavtale mellom Statnett og kundene mangler vesentlig innhold som er nødvendig i tiden fremover, og at en oppdatering av nettavtalen anses avgjørende for å sikre rasjonell drift og utvikling av transmisjonsnettet. Behovet er særlig nyttet til forventingen om massiv elektrifisering med i størrelsesorden 30 TWh økt forbruk bare i løpet av inneværende tiår. Ny nettavtale sammen med andre virkemidler skal bidra til å legge best mulig til rette for elektrifiseringen av samfunnet gjennom synliggjøring av ledig kapasitet, etablering av kø-ordninger og fordeling av nettkapasitet på en ikke-diskriminerende måte. Det vises til at både Statnett og andre nettselskaper opplever en stor økning i tilknytningssaker. Statnett peker også på at styrket samarbeid på tvers av nettnivåer og mellom aktører er en forutsetning for å sikre aktiv oppfølging av og bedre kontroll på avtalte vilkår særlig om nettkapasitet. Dette vil også gi tidligere identifisering av behov for endringer av kapasitetsgrenser eller f.eks tiltak for å øke nettkapasiteten.

De virkemidlene Statnett foreslår for å møte utfordringene nevnt over er i tillegg til ny digital nettavtale et system for registrering og monitorering av kapasitetsgrenser samt etablering av ny tilknytningsportal hvor kundene skal kunne søke digitalt om økt kapasitet.

Energi Norges vurderinger og innspill

Energi Norge er i likhet med Statnett opptatt av at det ikke eksisterer eller oppstår unødvendige flaskehals i elektrifiseringen, og vi har et felles mål om utnyttelse av eventuell ledig

www.energinorge.no

Postboks
7184 Majorstuen, 0307 Oslo

Besøksadresse
Middelthuns gate 27, 0307 Oslo

Telefon
(+47) 23 08 89 00

E-post
post@energinorge.no

Tilsluttet:

nettkapasitet, effektive tilknytnings- og planprosesser og forbedret informasjonsutveksling både mellom planansvarlige og til aktører som planlegger etablering av nytt forbruk eller produksjon. Elektrifiseringen foregår både i antall tilknytningssaker og volum først og fremst i distribusjonsnett, men transmisjonsnett påvirkes også av elektrifiseringen både direkte og indirekte. Energi Norge og våre medlemmer er derfor opptatt av godt samarbeid med Statnett, effektive prosesser og tiltak i elektrifiseringen av samfunnet.

Når det gjelder forslaget på høring har vi likevel en del innspill til viktige endringer som må gjennomføres før vi kan anbefale våre medlemmer å gå inn på avtalen. Vi drøfter og begrunner de viktigste av innspillene i det følgende:

Parter i avtalen

Partene i nettavtalen er Statnett som netteier og operatør av transmisjonsnett som felles tariffområde, og kunden som er fysisk tilknyttet transmisjonsnett. Statnett som systemansvarlig er ikke part i avtalen. Dette slår Statnett også fast i utkastets kapittel 2. Samtidig inneholder utkastet beskrivelse av flere til funksjoner som ivaretas av Statnett som systemansvarlig og henvisning til og dagens regulering av disse. Siden systemansvarlig ikke er part i avtalen bør funksjoner Statnett ivaretar som systemansvarlig og som er regulert gjennom systemansvarsforskriften ikke tas inn i nettavtalen, eventuelt utover generell henvisning til relevant regulering. Vi viser også til pågående prosesser inklusive nasjonal gjennomføring av nettkodene som vil gi endringer i systemansvarsforskriften. Hvilke konkrete deler av nettavtalen som etter Energi Norges oppfatning må endres som følge av dette er bl.a beskrevet i vedlegg til vårt høringssvar.

Rett til utnyttelse av kapasitet

Statnett foreslår i kapittel 5 i ny nettavtale omfattende endringer i rett til utnyttelse av kapasitet i tilknytningspunktet. En grunnleggende endring er at Statnett foreslår å gi seg selv ensidig rett til å justere kapasitetsgrensene basert på kriterier Statnett har utformet. Etter dagens nettavtale kreves det at endringer er omforent mellom partene i avtalen før de gjøres gjeldende.

I utkast til ny avtale foreslår Statnett at:

- Kunden plikter å rette forholdet uten ugrunnet opphold hvis kundens effektutveksling overstiger kapasitetsgrensene. Ved eventuelle overskridelser av grensene kan Statnett kreve erstatning eller i verste fall frakoble kunden.
- Statnett kan justere ned kapasitetsgrensene gitt i vedlegg 1 i tråd med kundens dokumenterte effektbehov. Dersom kunden ikke kan dokumentere sitt fremtidige effektbehov, kan Statnett justere effektgrensene i samsvar med kundens faktiske utveksling de siste 12 måneder. Det er ikke klart hva som vil være dokumentasjonskrav av fremtidig effektbehov. Ved behov for økt kapasitet skal kunden søke Statnett om

kapasitetsøkning og søknaden skal behandles " i henhold til Statnetts alminnelige prosedyrer og gjeldende frister". Det er ikke nærmere beskrevet hva som vil ligge i Statnetts alminnelige prosedyrer.

Ovennevnte endringsforslag er problematiske generelt, men særlig for kunder som er nettselskaper da disse ikke kan eller skal begrense effektuttaket i eget nett. En konsekvens av elektrifiseringen er at kraftforbruket vil øke mange steder. Det er en forventning fra samfunnet at nettselskapene legger til rette for dette. Leveringsplikten for nettselskapene er hjemlet i energiloven og gir ikke nettselskapene adgang til å redusere kundenes uttak annet enn i en rasjonerings situasjon. Derfor er det urimelig og lite hensiktsmessig at nettselskapene risikerer å bli straffet i form av eventuelle erstatningskrav som følge av at de legger til rette for økt elektrifisering. Hvis målet er å avdekke og eventuelt frigjøre ledig kapasitet bør dette skje gjennom en prosess hvor Statnett legger frem dokumentasjon som støtter hypotesen om ubenyttet kapasitet for det enkelte tilknytningspunkt, og går i dialog med kunden for eventuelt å endre dette. En mer dialogbasert tilnærming er også viktig hvis det er behov for økt kapasitet i tilknytningspunktet som følge av forbruksøkning. Det er kontraproduktivt å eventuelt straffe nettselskapene for å legge til rette for økt elektrifisering. Nettselskapene har ingen mulighet til å øke kapasiteten i transmisjonsnettet. Statnett er også den som har alle virkemidler for å håndtere flaskehals i transmisjonsnettet.

Fremfor å forsøke å løse utfordringene med kapasitetsendringer som foreslått i nettavtalen, foreslår Energi Norge at det igangsettes separate prosesser for å avdekke eventuell ubenyttet kapasitet som kan gi opphav til reduksjon av kapasitetsgrenser og at det vurderes bedre integrasjon av planprosesser o.l for å samordne kapasitetsøkninger bedre. Prosessene for godkjenning av forbrukstilknytninger bør også forbedres ved at nettselskapene ikke trenger å involvere Statnett i mindre forbruksøkninger (I dag er praksis at alle forbruksøkninger over 1 MW skal godkjennes av Statnett). Dette vil frigjøre ressurser hos begge parter.

Også i ny nettavtale må det slås fast at justeringer av kapasitetsgrensene i tilknytningspunktet skal være omforent, spesielt gjelder dette for nettselskapene.

Koordinering av plan for driftsstanser

Avtaleforslagets kapittel 7 omhandler koordinering av plan for driftsstanser. Energi Norge kan ikke se at det er nødvendig med beskrivelse av prosesser om koordinering av driftsstanser i denne avtalen utover generell beskrivelse av at partene skal samordne planer for driftsstanser. Prosesser for samordning av driftsstanser er regulert gjennom systemansvarsforskriften, retningslinjer for disse, samt europeisk regelverk for systemdrift (SOGL) som skal implementeres i Norge. Denne funksjonen sorterer ikke under Statnetts rolle som netteier, og vi forventer endringer i nasjonale forskrifter som vil påvirke koordineringsprosessen.

Leveringskvalitet

Kapittel 8 i avtaleutkastet omhandler leveringskvalitet. Innholdet er i stor grad tilsvarende som eksisterende avtale, men vi har en kommentar når det gjelder henvisning til NVF¹ i femte ledd. NVF bygger blant annet på tekniske krav gitt i EUs tilknytningskoder. Tekniske krav i tilknytningskodene gjelder i all hovedsak for nye anlegg, og formuleringen om at intensjonene i NVF skal oppfylles så langt det er rimelig ved endringer i anleggene er derfor uheldig. Regulering av tekniske krav til anlegg gjelder Statnett i rollen som systemansvarlig, vi foreslår derfor at femte ledd fjernes.

Spenningsregulering

Kapittel 9 i avtaleutkastet omhandler spenningsregulering og reaktiv utveksling. Dette er også et nytt tema sammenlignet med nettavtalen av 2015, er en funksjon Statnett ivaretar som systemansvarlig og som er regulert gjennom systemansvarsforskriften. Dette temaet har derfor ingen naturlig plass i nettavtalen og er i tillegg mangelfullt da det ikke beskriver godtgjørelse for tjenesten. Videre synes utkast til tekst i kapittel 9 og vedlegg 3 å bygge på eksisterende ordlyd i systemansvarsforskriften. Systemansvarsforskriften vil bli endret ved gjennomføring av nettkodene også når det gjelder spenningsregulering. Vi vil også bemerke at NVF bygger på EUs tilknytningskoder som (i all hovedsak) gjelder for nye anlegg. Det kan derfor ikke henvises til NVF for krav til reaktiv ytelse og spenningsregulering for eksisterende anlegg.

Erstatningsansvar

Det er av stor betydning at Statnetts reviderte nettavtale gjenspeiler «back to back» Energi Norge sine nettleieavtaler som Kunden har inngått med sine Næringskunder (de av Nettselskapets kunder som ikke er husholdningskunder), og at Kunden holdes økonomisk skadesløs som følge av skader som Statnett er ansvarlig for overfor de skadelidende næringskundene, husholdningskundene, m.v.

En naturlig følge av at Kunden bør holdes skadesløs for skader som Statnett er ansvarlig for, er at det tas inn i den reviderte nettavtalen at Kunden gis rett til å be om at Statnett trer inn og bidrar i dialogen/konflikten/tvisten overfor den skadelidende nærings-/husholdningskunde.

I tillegg anses reklamasjonsfristen «uten ugrunnet opphold» å være for striks da den ekskluderer kravet straks fristen er oversittet. Det foreligger ikke noe som tilsier behov for en så kort og ekskluderende frist for å melde kravet, og det bør kunne holde med at kravet må rettes til Statnett «innen rimelig tid» etter at kravet er fremsatt.

¹ Nasjonal veileder for funksjonskrav i kraftsystemet

Endringer i nettavtalen

Statnett foreslår i kapittel 21 i avtaleutkastet at endringer i avtalen kun kan gjøres av Statnett, og at kunden kun vil bli varslet om dette. Dette representerer en urimelig endring fra ordlyden i eksisterende nettavtale (kap. 16).

Oppsummering

Energi Norge er enig med Statnett om det overordnede målet om best mulig nettutnyttelse. Men som vi har pekt på over mener vi eventuell frigjøring av ledig nettkapasitet i grensesnittet mot transmisjonsnettene og endring av kapasitetsgrensene må skje gjennom dialog mellom avtalepartene og andre prosesser og ikke ved at Statnett ensidig kan besluttet endringer i overføringskapasiteten i utvekslingspunktet. Særlig for kunder som er nettselskaper er en slik endring urimelig, i strid med leveringsplikt og samfunnsoppdraget, og den kan virke kontraproduktiv.

Energi Norges mener derfor at avtaleutkastet på høring ikke inneholder riktige virkemidler for å realisere det overordnede målet om best mulig nettutnyttelse og tilrettelegging for elektrifiseringen. Vi kan derfor ikke anbefale dette avtaleutkastet til våre medlemmer. Videre prosess med utvikling av ny nettavtale bør gjennomføres ved drøfting med kundeorganisasjonene. Energi Norge og utdypet gjerne våre innspill og ser forøvrig frem til ordinære drøftingsmøter. Detaljerte gjennomgang av innspill til de ulike kapitlene er samlet i vedlegg.

Vennlig hilsen
Energi Norge

Kristin Lind
Direktør Nett og Kraftsystem

Anders Sivertsgård
Næringspolitisk rådgiver

Vedlegg 1: Detaljerte gjennomgang av innspill til de ulike kapitlene

Kapittel i høringsforslag	Kommentar
1 Innledning	Utkast til nettavtale på høring er ikke utarbeidet i samarbeid med Energi Norge
2 Partene	Nettavtalen har tradisjonelt vært en avtale mellom Statnett som nettselskap og operatør av transmisjonsnettet (som operatør ansvarlig for tariffing, måling, avregning og fakturering av transmisjonsnettjenester). Relasjonen mellom Statnett i rollen som systemansvarlig og kundene er regulert gjennom fos og bør ikke inngå i nettavtalen. Innhold i avtaleutkastet som omhandler Statnett i rollen som systemansvarlig bør fjernes fra nettavtalen (gjelder bl.a. foreslått innhold i kapittel 7,8, og 9)
3 Nettavtalens omfang og formål	Vi foreslår at denne står uendret fra versjon av 2015, noe som betyr at setningen "og vedtak fattet av systemansvarlig" må fjernes. Avtaleparters rettigheter og plikter ift. vedtak av systemansvarlig er regulert separat (fos) og inneholder bl.a. klageadgang.
5 Rett til utnyttelse av kapasitet	Dette viktige temaet er vesentlig endret fra tidligere avtale. Våre synspunkter er gjort rede for tidligere i høringsuttalelsen. Endringsforslaget er særlig urimelig for nettselskaper.
6 Produksjonsbegrensning og forbruksbegrensning	Avtaler om forbruks- eller produksjonsbegrensninger må uansett reguleres gjennom separate avtaler, og slike avtaler får neppe konsekvens for kapasitetsgrenser i nettavtalen. Energi Norge ser derfor ikke behovet for å ha med tekst om dette temaet i ny nettavtale.
7 Koordinering av plan for driftsstanser	Energi Norge kan ikke se at det er nødvendig med beskrivelse av prosesser om

	<p>koordinering av driftsstanser i denne avtalen utover generell beskrivelse av at partene skal samordne planer for driftsstanser. Prosesser for samordning av driftsstanser er regulert gjennom systemansvarsforskriften, retningslinjer for disse samt europeisk regelverk for systemdrift SOGL som skal implementeres i Norge. Denne funksjonen hører ikke hjemme under Statnetts rolle som netteier, og det kan bli endringer i nasjonale forskrifter som følge av implementering av SOGL.</p>
8 Leveringskvalitet	<p>Avsnitt om at intensjonene i NVF skal oppfylles også ved endringer i eksisterende anlegg må fjernes, jfr. kommentar tidligere i høringsuttalelsen.</p>
9 Spenningsregulering og reaktiv utveksling	<p>Kapittelet bygger på en henvisning til fos § 14 og systemansvarliges rolle. Systemansvarlig er ikke part i avtalen og plikter og rettigheter ift. systemdriften er regulering i europeisk regelverk og fos. Energi Norge kan derfor ikke se at dette hører hjemme i en nettavtale mellom Statnett som netteier og operatør og kunder i transmisjonsnettet.</p> <p>Kapittel 9 og vedlegg 3 bør utformes gjennom drøftinger med kundeorganisasjonene eller fjernes.</p>
10 Individuell kompensasjon ved avbrudd	<p>Siste ledd om systemvern bør fjernes da dette er regulert i fos.</p>
11 Koblingsavtaler og avtaler om fellesfunksjoner	<p>Kapitlet bør endres gjennom drøftinger. Koblingsavtaler mellom driftsledere er separat avtale som må på plass mellom berørte parter.</p>
12 Tariffer	<p>Formulering om at "Statnett skal gi et estimat over endringene" bør beholdes.</p>
15 Informasjonsplikt og taushetsplikt	<p>Leddene i 2015-avtalen som starter med "Partene skal gjensidig varsle hverandre i rimelig tid om...." må beholdes.</p>
17 Mislighold	<p>Forslaget om frakobling ved vesentlig mislighold kan være i strid med</p>

	<p>tilknytningsplikten. Tekst bør utformes gjennom drøftinger.</p>
18 Erstatningsansvar	<p>Tekst om erstatningsansvar er forbedret. Tidskrav for regress overfor Statnett må hensynta nødvendig tidsbruk for eventuelt myndighetsvedtak. Reklamasjonen bør fremsettes «innen rimelig tid».</p> <p>Kunden bør ha rett til regress overfor Statnett dersom Statnett er ansvarlig for skaden, og Kundens kunder er skadelidende (også de av Kundens kunder som ikke omfattes av forbrukerkjøpsloven). Kunden bør fullt ut holdes økonomisk skadesløs for forhold som er omfattet av Statnetts erstatningsansvar. Kunden gis rett til å kreve at Statnett trer inn og bidrar overfor skadelidende i de tilfeller hvor Statnett er ansvarlig for skaden.</p>
21 Endring av Nettavtalen	<p>Endringene fra 2015-avtalen hvor det foreslås at det er opp til Statnett alene å gjøre endringer i nettavtalen, samt at tekst om begge parter drøftingsrett er fjernet, er urimelige endringer.</p>
Vedlegg 1 Kapasitet	<p>Jfr øvrige innspill om temaet. Grunnlaget for disse kapasitetsgrensene er urimelige.</p>
Vedlegg 2 Leveringskvalitet	<p>I 2.1 annet ledd bør "Kunden" byttes ut med "Partene".</p>
Vedlegg 3 Spenningsregulering og reaktiv effekt	<p>Henvising til NVF er må fjernes. NVF bygger på tilknytningskodene og disse gjelder for nye anlegg. Vedlegg 3 må drøftes med kundeorganisasjonene for endelig utforming.</p>